

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»
№ 1 від 27.01.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№ 7 від 27.01.2025

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації за темою**

***«Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної).
7-9 клас: секрети цікавого викладання»
«Integrated Course of Literature (Ukrainian and Foreign). Grades 7-9:
secrets of interesting teaching»***

Укладачі: Дегтярьова Г.А., завідувач кафедри методики навчання мов і літератури, д. пед. н.; Андропова Л.Г., професор кафедри, к. філол. н., доцент; Румянцева-Лахтіна О.О., ст. викладач кафедри методики навчання мов і літератури, доктор філософії зі спеціальності «Філологія»

Цільова група: учителі української мови та літератури, зарубіжної літератури, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри методики навчання мов і літератури
№ 1 від 16.01.2025

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна, змішана.

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. № 1225 «Про затвердження професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти"» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

МЕТА: професійний розвиток учителів української мови та літератури, зарубіжної літератури під час здійснення навчання за «Інтегрованим курсом літератур (української та зарубіжної)» у 7-9 класах закладів загальної середньої освіти на основі спорідненості тематики, жанрово-родової специфіки творів, художніх напрямів і стилів в літературі (тематично-стильова інтеграція); спільних методів і прийомів навчання української та зарубіжної літератур (методична інтеграція); спільних видів навчальної діяльності у процесі вивчення української та зарубіжної літератур (діяльнісна інтеграція); уніфікації тлумачень понять теорії літератури; спрямовування освітнього процесу на формування в учнів / учениць цілісного уявлення про світовий літературний процес, невід’ємною та унікальною частиною якого є українська література.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Забезпечити розвиток компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 року № 1225, у межах професійної діяльності або галузі знань
 - А2. предметно-методичної компетентності;
 - Г2. організаційної компетентності;
 - Г3. оцінювально-аналітичної компетентності.
2. Розширити обізнаність учителів української мови та літератури, зарубіжної літератури щодо застосування мультидисциплінарного підходу до організації інтегрованого навчання літератур (української та зарубіжної).
3. Удосконалити вміння вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури щодо здійснення тематично-стильової, методичної та діяльнісної інтеграції в літературному курсі з урахуванням вікових особливостей, читацьких і пізнавальних інтересів здобувачів освіти 7–9 класів, із поступовим ускладненням навчального матеріалу, що сприятиме послідовному набуттю предметних знань, розвитку предметної (читацької) та ключових компетентностей здобувачів освіти 7–9 класів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.20225 р. № 904 «Про

затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти.

Актуальність освітньої програми зумовлена необхідністю вивчення літератур (української та зарубіжної) як єдиного цілого та переструктуруванням змісту навчальних предметів, зокрема української літератури та зарубіжної літератури в єдиний предмет «Інтегрований курс літератур (українська та зарубіжна)» з позицій інтегративного підходу для забезпечення оптимізації освітнього процесу, створення єдиного тематичного простору, уникнення дублювання (повторення і різнотлумачення) навчальної інформації у змісті української літератури та зарубіжної літератури як окремих навчальних предметів; переформатування традиційних підходів до оцінювання результатів навчання.

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації за темою *«Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи: секрети цікавого викладання»* розроблено з урахуванням положень: Закону України «Про освіту» (2017, зі змінами), Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020, зі змінами), Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (21.08.2019 № 800, зі змінами), Розпорядженнями КМУ «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року» (14.12.2016 № 988-р), Професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225), Модельних навчальних програм «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти.

Обсяг: 60 годин (2 кредити).

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Освітня програма покликана формувати професійні компетентності вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури, поєднує теоретичний та практичний підходи до розвитку професійної компетентності педагогів щодо застосування мультидисциплінарного підходу до організації інтегрованого навчання літератур (української та зарубіжної), що ґрунтується на новітніх наукових дослідженнях і засадах науково обґрунтованої освітньої практики в галузі педагогіки. Вона є складовою Комплексних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників з української мови та літератури, зарубіжної літератури.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонуваній освітньою програмою зміст із метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх у розкладі занять. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Заняття практико орієнтовані, передбачають різні види роботи: індивідуальну, групову, фронтальну з використанням різноманітних цифрових сервісів (робота з онлайн-дошками Padlet, Lino, онлайн-презентаціями, створення завдань за допомогою AI, цифрових сервісів LearningApps, Wordwall, Mentimeter, Canva

тощо, що сприяє набуттю педагогами не лише професійних, а й соціальних навичок (робота в команді, уміння дослухатися до думок колег).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проєктор, ноутбук, персональні комп'ютери, сучасне програмне забезпечення, інтерактивна дошка, доступ до мережі «Інтернет» для використання сучасних цифрових сервісів і ресурсів, фліпчарт, навчальні матеріали, маркери.
- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка та програмне забезпечення для проведення онлайн-занять, доступ до швидкісного інтернету, сайт дистанційної освіти Харківської академії неперервної освіти, навчальні матеріали.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом, зокрема спрямованості концепції НУШ та Державного стандарту базової середньої освіти на реалізацію інтегрованого підходу в навчанні, спрямованості;
- змісту модельних навчальних програм «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти та підручників до них;
- мети та компетентнісного потенціалу освітньої галузі / навчального предмета (інтегрованого курсу);
- видів інтеграції в навчанні, підходів до інтегрованого навчання здобувачів освіти;
- основних груп обов'язкових результатів навчання учнів в мовно-літературній освітній галузі, що визначені в Державному стандарті базової середньої освіти; загальні характеристики базових знань з освітньої галузі;
- художніх творів за модельними навчальними програмами «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти в умовах зміни парадигми шкільної літературної освіти;
- особливостей реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі.

Уміння:

- розвивати читацьку та ключові компетентності, наскрізні вміння здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту в логічному поєднанні знаннєвого, смислового й діяльнісного компонентів;
- застосовувати міжпредметні зв'язки й інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів);
- формувати в здобувачів освіти розуміння природних зав'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей; розвивати в здобувачів освіти системне мислення;

- розвивати компетентних читачів і читачок з усталеною потребою читання художніх творів, національно свідомих громадян і патріотів України з гуманістичним світоглядом, здатних висловлювати власну критичну думку про прочитане, усвідомлювати національні та загальнолюдські цінності, відтворені у високохудожніх надбаннях класичної та сучасної світової літератури, виявляти здобуті компетентності в нових навчальних і життєвих ситуаціях;
- застосовувати сучасні методики й технології навчання здобувачів освіти української та зарубіжної літератури в умовах упровадження шкільного курсу «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної)» для 7–9 класів закладів загальної середньої освіти;
- проектувати навчальні заняття на основі модельних навчальних програм та навчальних програм;
- розробляти медіаосвітні вправи та STEM-завдання для уроків «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти;
- реалізовувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти в умовах НУШ щодо переструктурування змісту навчальних предметів, зокрема української літератури та зарубіжної літератури в єдиний предмет «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної)».
- проектувати креативні педагогічні моделі компетентісно-орієнтованих уроків літератури;
- проводити аналітико-синтетичну роботу над текстом художніх творів;
- здійснювати оцінювання за групами результатів;
- застосовувати мультидисциплінарний підхід до організації інтегрованого навчання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлене позитивне ставлення до планування освітньої діяльності, самостійної розробки освітніх матеріалів;
- формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності, виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання.

Компетентності:

- **A2 предметно-методична** (здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти для досягнення обов'язкових результатів навчання; застосовувати мультидисциплінарний підхід до організації інтегрованого навчання й ефективні методики і технології навчання та розвитку здобувачів освіти; здатність розробляти медіаосвітні вправи та STEM-завдання для уроків інтегрованого курсу, формувати ціннісні ставлення в учнів);
- **G2 організаційна** (здатність організовувати різні види інтеграції в навчанні, підходи до інтегрованого навчання для ознайомлення

здобувачів освіти із вершинними творами класичної і сучасної української та зарубіжної літератур різних родів, жанрів, мистецьких напрямів і стильових течій; розвитку художнього сприймання навколишнього світу і осмислення художніх творів; формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори з урахуванням їхньої жанрової специфіки, історичного, соціокультурного, мистецького контексту та світоглядних позицій письменників / письменниць; збагачення емоційного досвіду та розвиток естетичного смаку; підвищення рівня загальної культури учнів / учениць);

- **Г.3 оцінювально-аналітична** (здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти).

КУРИКУЛУМ

курсів підвищення кваліфікації

для вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури за темою
«Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи:
секрети цікавого викладання»

№ з/п	Назва модуля	К-сть год / кредитів
1.	Нормативно-методичне забезпечення «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти	4
2.	Концептуальні засади здійснення інтегрованого навчання	10
3.	Сучасні підходи до вивчення змісту «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» у 7-9 класах закладів загальної середньої освіти	38
4.	Інструментарій для оцінювання результатів навчання здобувачів освіти	6
5.	Аналітико-діагностичний	4
	Разом год / кредитів	60 / 2

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

курсів підвищення кваліфікації

для вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури за темою
«Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи:
секрети цікавого викладання»

№ теми	Назва модуля, теми	Індекси компетентностей, що розвиваються	Кількість годин
1.	Модуль 1. Нормативно-методичне забезпечення «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти		
1.1	Регламентуючі нормативні документи функціонування освіти України в умовах воєнного стану	A2.1	2
	Модельні програми для викладання «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» для 7-9 класів закладів загальної	A2.1.32, A2.1.Y1, Г1.2.32, Г1.2.Y2, Г2.1	2

№ теми	Назва модуля, теми	Індекси компетентностей, що розвиваються	Кількість годин
	середньої освіти та їх дидактичне забезпечення: порівняльний аналіз		
Усього годин за модулем			4
2.	Модуль 2. Концептуальні засади здійснення інтегрованого навчання		
2.1	Тематично-сміслова, методична та діяльнісна інтеграція як основа для вивчення у 7-9 класах «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)». Приклади реалізації	A2.3, A2.3.31, A2.3.Y1	2
2.2	Компаративний аналіз як засіб міжпредметної інтеграції української та зарубіжної літератур	A2.3, A2.4, A2.4.Y1, A2.4.Y2, A2.5	2
2.3	Сучасні освітні тренди в організації навчально-пізнавальної діяльності учнівства	A2.1.Y2, A2.3.Y1, A2.4, A2.4.Y2	2
2.4	Інтегрований урок як засіб забезпечення цілісності навчання	A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, Г1.2.Y2	2
Усього годин за модулем			10
3.	Модуль 3. Сучасні підходи до вивчення змісту «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» у 7-9 класах закладів загальної середньої освіти		
3.1	Українські народні пісні й народні пісні країн світу. Волелюбні пісні в історії та культурі зарубіжних країн і народів. Патріотичні пісні сучасності	A2.3, A2.4	2
3.2	Священні книги людства. Відлуння біблійних мотивів у творах світової літератури	A2.3, A2.4	2
3.3	Жанр балади у фольклорі та художній літературі. Сучасні балади та їхнє ідейно-тематичне спрямування	A2.3, A2.4	2
3.4	Історичні, естетичні, філософські чинники формування романтизму. Поезія романтизму. Творчість Д. Байрона. Романтизм у ранній творчості Т. Шевченка	A2.3, A2.4	2
3.5	Літературний міст у сьогодення. Життя й проблеми сучасних підлітків у творах сучасних письменників. Ніл Гейман «Кораліна», О. Радущинська «Метелики в крижаних панцирах», Йоганна Ягелло «Кава з кардамоном», Б. Космовська «Буба»	A2.3, A2.4	2
3.6	Літературний міст у сьогодення. Відлуння епох у творчості сучасних українських письменників: С. Андрухович «Фелікс Австрія», Ю. Винничук «Місце для дракона», Валерій Шевчук «Дім на горі»	A2.3, A2.4	2
3.7	Детективні історії. Діана Вінн Джонс «Мандрівний Замок Хаула». Андрій Кокотюха «Гімназист і Чорна рука»	A2.3, A2.4	2
3.8	Кримські татари у світовій літературі	A2.3, A2.4	2
3.9	Мозаїка Середньовіччя. «Пісня про Роланда» і «Слово о полку Ігоревім». Патріотичні мотиви. Система образів, фольклорні елементи. Середньовічні мотиви в українській літературі	A2.3, A2.4	2

№ теми	Назва модуля, теми	Індекси компетентностей, що розвиваються	Кількість годин
3.10	Барви Ренесансу. Українські билини й думи. Історичні пісні. Творчість Рільке та Україна. Ідеали Відродження в сучасній літературі	A2.3, A2.4	2
3.11	Перлини українського та європейського бароко. Творчість Григорія Сковороди та Дж. Донна	A2.3, A2.4	2
3.12	Гармонія класицизму. Драматичні твори Ж.-Б. Мольєра та І. Котляревського	A2.3, A2.4	2
3.13	Реалізм як напрям у літературі, його характерні ознаки. Зображення людини в суспільстві. Реалістична проза	A2.3, A2.4	2
3.14	Модернізм. Стиль доби. Поезія раннього модернізму	A2.3, A2.4	2
3.15	Модерністське оновлення театру. Творчість М. Метерлінка, Б. Шоу, Г. Ібсена, М. Старицького, Лесі Українки.	A2.3, A2.4	2
3.16	Козацтво й лицарство в літературі. І. Франко «Захар Беркут», В. Скотт «Айвенго», Т. Шевченко «Іван Підкова», М. Гоголь «Тарас Бульба»	A2.3, A2.4	2
3.17	Література народів світу проти війни. Прозові твори	A2.3, A2.4	2
3.18	Сучасна українська поезія про війну	A2.3, A2.4	2
3.19	Медіаосвітній потенціал підручників «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)»: здійснення аналізу та розроблення авторських медіаосвітніх вправ та STEM-завдань	A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, A3.1, A3.3	4
Усього годин за модулем			38
4.	Модуль 4. Інструментарій для оцінювання результатів навчання здобувачів освіти		
4.1	Як здійснити оцінювання усної взаємодії на уроках літератури	Г3.1, Г3.2, Г3.3	2
4.2	Алгоритми розроблення комплексних підсумкових робіт (КПР) з літератури	Г3.2, Г3.231	2
4.3	Практикум. Створення КПР для «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» у Classtime	A3.2.B1, A3.2.Y2, A3.33.1	2
Усього годин за модулем			6
5.	Модуль 5. Діагностико-аналітичний		
5.1	Настановне заняття. Вхідне опитування		2
5.2	Конференція з обміну досвідом. Підсумкове тестування		2
Усього годин за модулем			4
Разом годин / кредитів за освітньою програмою			60 / 2

Рекомендовані джерела

1. «Втрачений рай» в Олешках. Будинок Поліни Райко, якого ми вже не побачимо. URL: <https://localhistory.org.ua/rubrics/building/vtrachena-raiko-v-oleshkakh/>
2. 7 освітніх трендів 2024 року. URL: https://znayshov.com/News/Details/7_osvitnikh_trendiv_2024_roku#google_vignette
3. <http://osvita.ua/> – сайт Освіта.ua
4. <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/> – сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
5. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України
6. <https://nus.org.ua/> – сайт «Нова українська школа»
7. <https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Фейсбук сайту «Нова українська школа»
8. <https://www.facebook.com/osvita.ua> – Фейсбук сайту Освіта.ua
9. <https://www.facebook.com/UAMON/> – Фейсбук сторінка МОН
10. <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/8464>
11. <https://ling-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/4976/5222/12181>
12. Абрагам В. І., Доля А. О., Абрагам Н. М. Шляхи провадження інтегрованого навчання в Новій українській школі. Науково-практична конференція «Молодий вчений». Дніпро, 2023. С. 5–9. URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/27/539/1107-1?inline=1>
13. Абрамович С.Д. Священні книги людства. Веди, Авеста, Біблія, Коран. Харків. Веста. Видавництво «Ранок». 2003.
14. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Library of the world literature – original texts and translations). Режим доступу: <http://ae-lib.narod.com>
15. Боремчук Л. І. Дистанційне навчання як педагогічна технологія. Режим доступу: <http://intkonf.org/boremchuk-li-distantsiyne-navchannya-yak-pedagogina-tehnologiya>
16. Борзенко О. Поезія українського романтизму / О. І. Борзенко // Поезія українського романтизму / [уклад. та передмова Борзенко О. І.]. К. : ТОВ «Елібре», 2008. С. 3-10.
17. Василь Терещенко, Андрій Панченков, Марія Алгольм, Олена Лінник. Мистецтво оцінювання в НУШ. URL: https://nushub.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/mystecztvo_oczinyuvannya_v_nush_posibnyk-1.pdf

18. Вивчаємо Шевченка. Методичні розробки для вчителів історії України та української літератури / упоряд. та наук. ред. Ю. Присяжнюка. Черкаси : Вертикаль, 2014. 172 с.
19. Вивчення творчості Г. Сковороди в школах, ліцеях, гімназіях, коледжах: методичний посібник / [за заг. ред. Г. Л. Токмань, М. П. Корпанюка]. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І.С., 2011. 418 с.
20. Віннічук А. Український фольклор : Навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Твори». 2018. 144 с.
21. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури. Посібник. Київ. Ленвіт. 2002.
22. Вчитель закладу загальної середньої освіти: професійний стандарт. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
23. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ. Либідь. 2001.
24. Галіцина Л. Крила для мрії : Літературний практикум. 9 – 11 класи / Л. Галіцина. К. : Шк. світ, 2008. 112 с.
25. Гладишев В. В. Теоретико-методичні засади контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02. Миколаїв : Миколаївський державний університет імені В. О. Сухомлинського, 2008. 426 с.
26. Гнаткович Т. Д., Котусенко О. Ю., Химера Н. В. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5–11 класів на уроках зарубіжної літератури: Методичні рекомендації. Ужгород: Гражда, 2018. 56 с.
27. Грицак Н. Р. Теорія і методика жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 400 с.
28. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін. Літературознавчий словник-довідник. Київ. ВЦ «Академія». 1997. Серія «Nota bene».
29. Грушевський М. С. Історія України-Руси. К.: Наукова думка, 1991-2000.
30. Даниленко В. Епос Дикого поля .Самотній пілігрим. Сучасна кримськотатарська проза. Київ. Видавець В. Даниленко. 2003. С. 34 – 19.
31. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-za-galnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
32. Дистанційний тренінг «Типи аналізу художнього тексту, адаптовані до шкільної практики». Компаративний аналіз художнього твору. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/001lar-2f6f.doc.html>
33. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrlib.com>
34. Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. 3-тє вид. К. : Факт, 2006. 148с.
35. Зверєва Л. Компаративний аналіз літературного тексту на уроках світової літератури: теорія і практика. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Випуск 2(32). 2014. URL: <https://salon.li/FDf1E3B>

36. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. Львів. Літопис. 2004.
37. Іванишин П. Критерії художності: актуалізація базового поняття. URL: <http://dontsov-nic.com.ua/kryteriji-hudozhnosti-aktualizatsiya-bazovoho-ponyattya/>.
38. Івановська О. Український фольклор: підручник. Видання 2-е: доповнене й перероблене. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019. 402 с.
39. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 н.р. № 1.1/15776-24 від 30.08.2024. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66dffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>
40. Інтегроване навчання : тематичний і діяльнісний підходи. Нова українська школа. 2017. URL: <https://nus.org.ua/2017/08/15/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-1/#:~:text=%D0%A3%20%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D1%82%D0%BB%D1%83%D0%BC%D0%B0%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%83%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F,%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D1%97%D1%97%20%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2>.
41. Інтегроване навчання як освітній пазл. URL: <https://nus.org.ua/view/integrovane-navchannya-yak-osvitnij-pazl/>
42. Ісаєва О.О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя. Київ. Ленвіт. 2000.
43. Історія української літератури першої половини XIX століття : навчальний посібник / [В. О. Кравченко, О. Р. Єременко]. Суми : Видавництво Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка, 2009. 224 с.
44. Качак Т. Б. Зарубіжна дитяча література: основні аспекти вивчення / Т.Б. Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 1. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. С. 125 – 131.
45. Качак Т. Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XXI ст. К. : Академвидав, 2018. 320 с.
46. Кашуба Є. Біоадекватна технологія розвитку творчого мислення // Відкритий урок. 2011. № 6. С. 23–26
47. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст]: Навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. 3-е вид., перероб. і допов. К.: ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
48. Компаративний аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури у 9 класі. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/2081/>
49. Корпанюківські читання. Українська література в діалозі з історією і світом: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 05 березня 2025 року. Переяслав : Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2025. 348 с.

50. Котусенко О. Ю., Михайловська Н. А., Гнаткович Т. Д. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5–9 (10–11) класів з української мови та літератури: Методичні рекомендації. – Ужгород: Гражда, 2018. 96 с.
51. Кудрик Л.Г., Богосвятська А.І. Думка і слово – інструменти творення реальності та чинник розвитку особистості. Посібник. Львів, 2020
52. Лицарство: походження, традиції, ідеали / Упоряд. В. Антонович. К.: Мистецтво, 1995.
53. Літвінова І.М. Репрезентація образу війни в сучасній поезії (на матеріалі текстів за березень-травень 2022 року). URL: Вишницька Ю. Метод компаративного аналізу художніх творів на уроках літератури. <https://vseosvita.ua/webinar/150/cabinet>
54. Літературознавча енциклопедія. У 2-х томах. Київ. ВЦ «Академія». 2007.
55. М. Рильський. Література і народна творчість. К., 1956. С. 29-54.
56. Маркова М. Жанрова специфіка поезії Джона Донна «Sonnet. The Token». Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон : Посвіт, 2023. С. 160–162
57. Масол Л. М. Інтегровані уроки літератури. Х.: Вид. група "Основа", 2008.
58. Матвійшин В. Український літературний європеїзм. Київ. ВЦ «Академія». 2009. 264 с.
59. Мацевко-Бекерська Л.В. Методика викладання світової літератури. Навчально-методичний посібник. Львів. ЛНУ імені Івана Франка. 2011.
60. Мельник С. А. Інтегрований урок як засіб формування загальнокультурної компетентності учнів основної школи. URL: <https://www.twirpx.com/file/2324697/>
61. Методичний путівник Нової української школи: мовно-літературна освітня галузь: збірник науково-практичних матеріалів / Т. Байдаченко, С. Гарна, О. Головіна, Т. Попова, І. Ціко, І. Шингоф, В. Щербатюк та ін. ; за заг. ред. І. Ціка. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. 215 с.
62. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А., Молодик К. Ю.), 2023. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/896/89674/Intehrovanyy_kurs_literatur-ukr_ta_zarub.pdf
63. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В., Качак Т.Б., Богосвятська А.-М.І., Рудніцька Н.П., Турияниця В.Г.), 2023. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/896/89673/Intehrovanyy_kurs_literatur-ukrayinskoyi.pdf
64. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі. Київ. Генеза. 2003.
65. Мориконь О. Компаративістика як ефективний засіб формування читацької компетентності учня. Електронний ресурс. URL: <https://naurok.com.ua/metodichniy-posibnik-komparativniy-analiz-tvoriv-literaturi-230422.html#>

66. Наказ Міністерства освіти й науки України № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
67. Ніколенко О. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Посібник для вчителя. Харків. Веста. Видавництво «Ранок». 2003.
68. Ніколенко О. М. Література (українська та зарубіжна)» підручник інтегрованого курсу для 7 класу (у 2-х частинах) : Частина 1 / автори: Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б., Богосвятська А.-М. І., Бовсунівська Т. В., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.). Київ : Видавничий центр «Академія», 2024. 307 с. : іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/2841-literatura-nikolenko-7-klas-2024.html>
69. Ніколенко О. М. Література (українська та зарубіжна)» підручник інтегрованого курсу для 7 класу (у 2-х частинах) : Частина 2 / автори: Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б., Богосвятська А.-М. І., Бовсунівська Т. В., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.). Київ : Видавничий центр «Академія», 2024. 304 с. : іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/2841-literatura-nikolenko-7-klas-2024.html>
70. Нова українська школа : Концептуальні засади реформування середньої школи. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
71. Нові освітні тренди, які можуть підвищити інтерес та включеність учнів у навчальний процес. URL: https://znayshov.com/News/Details/novi_osvitni_trendy_Yaki_mozhut_pidvyshchyty_interes_ta_vkliuchenist_uchniv_u_navchalnyi_protses
72. Нямцу А.Є. Ідеї і образи Нового Заповіту у світовій літературі. Частина 1. Чернівці. Рута. 1997.
73. Нямцу А.Є. Міф. Легенда. Література. Чернівці. Рута. 2007.
74. Нямцу А.Є. Основи теорії традиційних сюжетів. Чернівці. Рута. 2003.
75. Ольга Ніколенко, Василь Шуляр, Наталія Рудницька Література (українська та зарубіжна)» підручник інтегрованого курсу для 8 класу (у 2-х частинах) : Частина 1 / автори: Ніколенко О. М., Шуляр В.М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б., Богосвятська А. -М. І., Бовсунівська Т. В., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.). Київ : Видавничий центр «Академія», 2025. 288 с. : іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/3006-literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-nikolenko-8-klas-2025.html>
76. Ольга Ніколенко, Василь Шуляр, Наталія Рудницька Література (українська та зарубіжна)» підручник інтегрованого курсу для 8 класу (у 2-х частинах) : Частина 2 / автори: Ніколенко О. М., Шуляр В.М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б., Богосвятська А. -М. І., Бовсунівська Т. В., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.). Київ : Видавничий центр «Академія», 2025. 288 с. : іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/3006-literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-nikolenko-8-klas-2025.html>

77. Онлайн-ресурси Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. URL: <https://www.google.com/search?q=litinstitut.com.ua>
78. Пахаренко В. І. Інтегрований підхід у викладанні літератури в школі. К.: Педагогічна думка, 2005.
79. Пісні на слова Тараса Шевченка. URL: <https://www.pisni.org.ua/articles/240.html>
80. Повне академічне зібрання творів Григорія Сковороди, видане за редакцією професора Харківського національного педагогічного університету Леоніда Ушкалова. Режим доступу : <http://www.skovoroda.org.ua>
81. Погребенник В. Фольклоризм української поезії (остання третина XIX – перші десятиліття XX століття) : [посібник] / В. Погребенник. К. : Юніверс, 2002. 158 с.
82. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник. Київ. АСК. 2004.
83. Рева О. В. Інтегроване навчання як умова формування компетентної сучасної особистості. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-integrovane-navchannya-yak-umova-formuvannya-kom-petentno-suchasno-osobistosti-38298.html>.
84. Румянцева-Лахтіна О.О. Дидактичні прийоми «Фішбоун» і «Кластер» як засоби критичного та асоціативно-образного мислення на уроках української літератури. Джерело педагогічних інновацій. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2021, вип. 1(33), С. 176. Режим доступу: <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/wp-content/uploads/2021/11/>
85. Святовець В.Ф. Словник художніх засобів і тропів. Київ. ВЦ «Академія». 2011.
86. Семенюк Г. Ф. Теорія і практика навчання літератури в школі. К.: Вища школа, 2003.
87. Сидоренко О. Дефаміліаризація як одна з ключових художніх стратегій сучасної дитячої літератури на мілітарну тематику. Український смисл. Дніпро: Ліра, 2023. Випуск 1. С. 65–75.
88. Сидоренко О. Сучасна мілітарна проза як літературний феномен. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», Дрогобич: Гельветика, 2021. № 48. С. 167–173.
89. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. Київ. Ленвіт. 2004.
90. Ситченко А.Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник. Київ. Видавничий дім «Ін Юре». 2008.
91. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [за заг. ред. Д.С. Наливайка]. Київ. Видавничий дім «КМ Академія». 2009.
92. Таранік-Ткачук К. Стилiстичний аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури. Київ. Грамота. 2008.
93. Титар О. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/24899/
94. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2013. 312 с.

95. Урись Т.Ю. Дискурс війни у сучасній українській поезії. Вісник науки та освіти. 2023. № 5 (11). С. 246-257.
96. Ушкалов Л. Ловитва невловного птаха: життя Григорія Сковороди. К. : Дух і Літера, 2017. 368 с. (Серія «Постаті культури»)
97. Філософія Григорія Сковороди і просвітницька філософія в Україні другої половини ХУІІІ ст. / Історія української культури. К.: Наукова думка, 2003.
98. Халілов Таїр. До останнього подиху. Самотній пілігрим. Київ. Видавець В. Даниленко. 2003.
99. Черниш Н. В. Методичні поради науковців щодо вивчення ліричних творів. Українська мова і література в школі. 2019. № 3. С. 27–31.
100. Чому діти втрачають інтерес до навчання? Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/chomu-dity-vtrachayut-interes-do-navchannya/>
101. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя: Історико-естетичний нарис. Київ. Видавничий дім «КМ Академія». 1994.
102. Шалагінов. Б. Компаративістика як складова шкільної літературної освіти: Всесвітня література в школах України. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7150beb8-5c7f-4bed-bb93-60c64c9830e8/content>
103. Шацька Н. М. Використання елементів STEM-освіти в мовно-літературній галузі. URL: <https://drive.google.com/file/d/1iAgBSLPcuNILGJDLJmsYeftHhwEJX979/view?pli=1>
104. Шевчук В. Просвічений володар: Іван Мазепа як будівничий Козацької держави і як літературний герой. Київ : Либідь, 2006. 464 с.
105. Шолом-Алейхем. Тев'є-молочар. Твори у 4-х тт. Т. 1. [пер. Ефраїма Райцина]. Київ. Дніпро. 1967.
106. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: Навчальний посібник. Київ. Кондор. 2007.
107. Шуляр В.І. Планування літературної освіти школярів: технологічна концепція. М. : Видавництво «Ч», 2006. 96 с.
108. Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків. К.: Наукова думка, 1990-1991.
109. Яценко Т. Література (українська та зарубіжна) : підруч. інтегрованого курсу для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах) : Частина 1 / Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Ірина Тригуб, Олеся Слижук. Київ : Грамота, 2024. 272 с. : іл. URL: <https://shkola.in.ua/3116-literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-7-klas-yatsenko.html>
110. Яценко Т. Література (українська та зарубіжна) : підруч. інтегрованого курсу для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах) : Частина 2 / Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Ірина Тригуб, Олеся Слижук. Київ : Грамота, 2024. 288 с. : іл. URL: <https://shkola.in.ua/3116-literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-7-klas-yatsenko.html>
111. Яценко Т. Література (українська та зарубіжна) : підруч. інтегрованого курсу для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах) : Частина 1 / Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Ірина Тригуб, Олеся Слижук. Київ : Грамота, 2025. 280 с. : іл. URL:

<https://pidruchnyk.com.ua/3005-literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-iacenko-8-klas-2025.html>

112. Яценко Т. Література (українська та зарубіжна) : підруч. інтегрованого курсу для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах) : Частина 2 / Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Ірина Тригуб, Олеся Слижук. Київ : Грамота, 2025. 208 с. : іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/3005-literatura-ukrainska-ta-zarubizhna-iacenko-8-klas-2025.html>